

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/266/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5711214979
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5711214979.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska č. 5, IČO: 35 724 803, zastúpený spoločnosťou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pajštúnska č. 5, proti odporcovi: U. M., nar. X.XX.XXXX, bytom A. W. č. X, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: Spotrebiteľské združenie OSA, so sídlom Bratislava, Fedinova č. 9, IČO: 42 260 086, zastúpený spoločnosťou HKP Legal, s.r.o., so sídlom Bratislava, Sasinkova č. 6, o zaplatenie 4.457,14 Eur s príslušenstvom, v konaní o odvolaní vedľajšieho účastníka proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 7C/223/2011-124 zo dňa 2. augusta 2012, v spojení s opravným uznesením č. k. 7C/223/2011-140 zo dňa 24.10.2012, takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 4.457,14 Eur a 13% ročný úrok z omeškania zo sumy 3.284,80 eur od 9.12.2006 až do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Odporcovi uložil povinnosť uhradiť na účet právneho zástupcu navrhovateľa trovy konania navrhovateľa v sume 1.396,34 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

V dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na zmluvu o poskytnutí Flexi pôžičky, na základe ktorej poskytol právny predchodca navrhovateľa odporcovi úver vo výške 100.000,- Sk s tým, že tento sa zaviazal ho splácať v 60 mesačných splátkach po 2.533,91 Sk. Dňa 8.12.2006 došlo k postúpeniu pohľadávky medzi spoločnosťou Všeobecná úverová banka, a.s. a navrhovateľom. Vedľajší účastník vo svojom stanovisku vzniesol námietku premlčania žalovanej pohľadávky, ktorú však prvostupňový súd neakceptoval, nakoľko odporca svoj dlh do základu a výšky uznal a zaviazal sa ho splácať v splátkach, čo mal súd preukázané dohodou zo dňa 24.8.2009. V bode 3.1 tejto dohody sa uvádza, že dlžník má vedomosť o premlčaní dlhu. Pri rozhodovaní o úroku z omeškania aplikoval prvostupňový súd ustanovenie § 517 ods. 2 O.s.p. Náhrada trov konania bola priznaná v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie vedľajší účastník, ktorý sa domáhal jeho zmeny a zamietnutia návrhu na začatie konania. Odvolateľ mal za to, že dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, a to predĺženie premlčacej lehoty formou uznania dlhu a rozhodcovskú doložku. Je nelogické a vylúčené, aby spotrebiteľ, ak by mal vedomosť o stave veci, mal záujem na uznaní záväzku a predĺžení premlčacej lehoty. Ide jednoznačne o ďalšie znevýhodnenie spotrebiteľa, výlučne v prospech dodávateľa predložením na podpis pripraveného tlačiva, podľa ktorého vopred počíta aj s osobou pristupujúcou k záväzku. Predložená dohoda je kombináciou jednostranných a dvojstranných právnych úkonov upravujúcich právne vzťahy, ktoré vyplývajú zo spotrebiteľskej zmluvy. Je to formulár, ktorý vopred pripravil veriteľ pre dlžníka, prípadne osobu pristupujúcu k záväzku a dlžník nemá žiadnym spôsobom možnosť ovplyvniť jeho obsah. Tento formulár obsahuje jednostranné právne úkony uznania záväzku, prípadne pristúpenia k záväzku a dvojstranné právne úkony pri dohode o splátkach záväzku a dohode o uzatvorení rozhodcovskej doložky. Vzhľadom k predformulovanému obsahu dohody možno mať vážne pochybnosti o tom, že skutočný prejav vôle dlžníka zodpovedá jej obsahu. Takáto dohoda

nemôže byť pre priemerného spotrebiteľa zrozumiteľná a určitá, pretože inštitúty uznania záväzku, premlčania, prípadne rozhodcovskej doložky, ich právny význam a dôsledky sú pre väčšinu spotrebiteľov neznámymi kategóriami. Uzatvorenie takejto dohody je v rozpore s dobrými mravmi, pretože pri jej uzatváraní neboli dodržané princípy dobromyseľnosti, čestnosti a navrhovateľom boli využité omyl a lesť v snahe dosiahnuť uznanie premlčaného záväzku spotrebiteľa. Spotrebiteľ si zhoršil svoje zmluvné postavenie a uzatvorenie tejto dohody mu privodilo značnú ujmu, čo je v rozpore s ustanovením § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Odvolateľ poukázal na fakt, že iniciatíva k uzavretiu dohody o uznaní záväzku nevyšla od spotrebiteľa. Takáto dohoda je spravidla podpisovaná spotrebiteľmi po vynútenej návšteve pracovníka, prípadne splnomocnenej osoby navrhovateľa a po vypísaní dohody touto osobou je dlžníkovi predkladaná na podpis s vysvetlením, že ide iba o dohodu o splátkach dlhu. Spotrebiteľ chcel splátky, avšak musel podpísať celý formulár, pričom ani len netušil význam toho, čo podpisuje. Odvolateľ zároveň žiadal konanie prerušiť a predložiť vec Súdnemu dvoru EÚ s otázkou, či súdna kontrola nekalých podmienok nezaniká pri uzatvorení hlavnej zmluvy, ale dopadá aj na zmeny a doplnky pôvodnej spotrebiteľskej zmluvy, ak boli tieto zmeny a doplnky vopred dodávateľom vyhotovené ako predbežne formulované štandardné listiny a spotrebiteľ nemôže meniť obsah týchto doplnkov a zmien.

Navrhovateľ vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadal odvolanie vedľajšieho účastníka odmietnuť. Mal za to, že vedľajší účastník nie je v danom prípade oprávnený na podanie odvolania, nakoľko takéto oprávnenie mu prislúcha len v prípade, ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi ním a účastníkmi. Odporca totiž proti rozsudku odvolanie nepodal. V prípade ak má spotrebiteľské združenie skutočný záujem na ochrane spotrebiteľov, mal by pomoc poskytovať tým, ktorí o ňu prejavia záujem, a nie takýmto spôsobom umelo predlžovať konania. Navrhovateľ tiež zdôraznil, že vedľajší účastník nemôže sám v konaní vzniesť námietku premlčania, pretože nejde o úkon procesný, ale o úkon podľa hmotného práva. Subjektom, ktorý je oprávnený uplatniť námietku premlčania, je dlžník, resp. jeho právny nástupca a prípadne aj ich zástupca. Pokiaľ ide o dohodu o uzavretí splátkového kalendára a o uznaní záväzku, táto podľa názoru navrhovateľa spĺňala všetky náležitosti. Navyše z nej jasne vyplýva, že dlžník mal vedomosť o premlčaní dlhu. Mal tiež za to, že uvedená dohoda zmenila obsah záväzku zmluvných strán a nevzťahujú sa na ňu ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách. Tým, že odporca podpísal dohodu, prejavil vôľu záväzok splniť, čo je zároveň v jeho záujme, pretože po jeho splatení nebude figurovať v databázach neplatičov, čím sa môže v budúcnosti zlepšiť jeho postavenie pri žiadosti o úver. Vedľajší účastník však svojím účelovým postupom, ktorého cieľom je vstupovanie do konaní navrhovateľa, a za každú cenu dosiahnuť úspech v spore, a najmä priznanie neúčelne vynaložených trov právneho zastúpenia, znemožňuje odporcovi, aj napriek jeho vôli a snahe, uhradiť svoj existujúci záväzok voči navrhovateľovi. Odporca nebol k podpisu dohody nijako nútený. Poukázal na rozhodnutie Súdného dvora EÚ C-453/10 a návrhy generálnej advokátky V. Trstenjak, ktorá poukázala na to, že tu neexistuje vecne odôvodniteľný dôvod oslobodiť spotrebiteľa od povinností, ktoré mu ukladá zmluva s rovnocenným partnerom, ak sa k splneniu týchto povinností zaviazal dobrovoľne a s vedomím ich rozsahu. Navrhovateľ tiež nesúhlasil s požiadavkou vedľajšieho účastníka na priznanie náhrady trov právneho zastúpenia. K navrhovanému predloženiu prejudiciálnej otázky poukázal na to, že sporná otázka sa týka vnútroštátneho práva, a preto sa ňou nemôže Súdny dvor EÚ zaoberať.

Odporca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 212 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. toto uznesenie v zmysle § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Podľa § 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší, ak súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Rozhodovacia prax súdov zastáva názor, že legitimácia vedľajšieho účastníka na odvolanie je vo všeobecnosti daná, ak sa ním podporovaný účastník nevzdal práva podať tento opravný prostriedok alebo ak s odvolaním vedľajšieho účastníka nevyjadril nesúhlas. Ak podá odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa len vedľajší účastník, musí sa súd vždy zaoberať tým, či a aké stanovisko zaujal k tomuto odvolaniu účastník podporovaný vedľajším účastníkom. Pokiaľ tento účastník vyjadril v konaní svoju vôľu tým, že sa vzdal odvolania, nemôže ho podať ani vedľajší účastník. Ak sa účastník odvolania nevzdal, je súd v prípade, že odvolanie podal len vedľajší účastník, povinný vyzvať ním podporovaného účastníka na vyjadrenie, či dáva k tomuto odvolaniu súhlas. Ak účastník odmietne takýto súhlas vedľajšiemu účastníkovi udeliť, je odvolanie vedľajšieho účastníka neúčinné, čo má za následok, že odvolací súd odmietne jeho odvolanie ako podané osobou, ktorá na odvolanie nie je oprávnená.

Z aktuálnej judikatúry tiež vyplýva, že znenie ustanovenia § 201 veta druhá O.s.p. nemožno striktno aplikovať na prípad podania odvolania zo strany vedľajšieho účastníka, ktorého status upravuje ustanovenie § 93 ods. 2 O.s.p. Vstup do konania tohto vedľajšieho účastníka nie je totiž motivovaný vzťahom k hlavnému účastníkovi; jeho status je determinovaný snahou zabezpečiť ochranu účastníka podľa osobitných predpisov (v danom prípade ochranu spotrebiteľa). Tento „nový typ“ vedľajšieho účastníka nemožno podriaďovať pod ustanovenia, ktoré zjavne formulujú práva a povinnosti vedľajšieho účastníka podľa § 93 ods. 1 O.s.p. Pre podanie odvolania spotrebiteľského združenia tak nemožno vyžadovať existenciu nejakého relevantného hmotnoprávneho vzťahu k hlavnému účastníkovi a jeho právo podať odvolanie sa tak odvíja len od súhlasu spotrebiteľa s takýmto úkonom.

Za predpokladu, že v danom prípade sa odporca nevyjadril negatívnym spôsobom k ochrane, ktorú mu v priebehu konania a následne aj v podobe podaného odvolania poskytoval vedľajší účastník, treba postavenie a aj podanie opravného prostriedku spotrebiteľským združením považovať za plne legitímne. Odporcovi bola zo strany súdu riadne zaslaná výzva na účely zistenia stanoviska k podanému odvolaniu, s ktorým účastník nevyjadril nesúhlas. Odvolanie vedľajšieho účastníka podané v prospech spotrebiteľa bolo potrebné vnímať aj v kontexte § 93 ods. 4 O.s.p., ktoré umožňuje akceptovať úkon vedľajšieho účastníka urobený aj bez výslovnjej akceptácie hlavného účastníka.

Účelom zavedenia úpravy spotrebiteľských zmlúv v Občianskom zákonníku bola harmonizácia slovenského zmluvného práva s úpravou ochrany spotrebiteľa v EÚ. Zmyslom nielen národnej, ale aj nadnárodnej úpravy spotrebiteľského práva je dosiahnuť vyrovnanie faktického nerovného postavenia spotrebiteľa s profesionálnym dodávateľom s ohľadom na okolnosti, pri ktorých dochádza k uzatváraniu zmlúv, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho a jeho lepšiu znalosť práva a jednoduchšiu dostupnosť právnych služieb, ako i vzhľadom na možnosť zo strany podnikateľa určovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Spoločným znakom úpravy spotrebiteľského práva je teda faktické vyrovnanie uvedenej nerovnosti postavenia spotrebiteľa a podnikateľa ako profesionála, a to aj za predpokladu obmedzenia autonómie vôle zmluvných strán.

Nepochybne zmluva o pôžičke, ktorá bola uzavretá medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom, má spotrebiteľský charakter. Platná právna úprava v čase uzavretia zmluvy umožňuje vyvodiť právny záver, že zmluva o poskytnutí pôžičky bola zmluvou typovou, teda spotrebiteľskou. Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva uzavretá podľa Občianskeho, ale aj Obchodného zákonníka, ako aj podľa ktoréhokolvek iného zákona, ktorej charakteristickým znakom je, že sa uzaviera vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje, keď súčasne je zjavné, že zmluvnou stranou na jednej strane je dodávateľ (právny predchodca navrhovateľa - banka) s poukazom na predmet jeho podnikania a na strane druhej spotrebiteľ (odporca), ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy. I napriek tomu, že následne došlo k postúpeniu pohľadávky, ani dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 24.8.2009, nestráca charakter spotrebiteľskej zmluvy. Ustanovenia spotrebiteľského práva treba totiž aplikovať aj na právne úkony, ktoré bezprostredne nadväzujú na spotrebiteľskú zmluvu, teda aj na právny úkon uznania dlhu.

Odvolací súd nespochybňuje, že uznanie dlhu ako inštitút zabezpečenia záväzku je inštitútom legálnym a zákonom aprobovaným. Ide o jednostranný úkon, ktorý tento charakter nestráca, ani keď je súčasťou iného dvojstranného úkonu. V súdnej veci však treba prihliadnúť na spôsob, akým tento úkon dlžníka - spotrebiteľa vznikol. Pokiaľ by bol prejavom slobodnej vôle spotrebiteľa, tak napriek jeho nevýhodnosti pre spotrebiteľa, by súd jeho platnosť nemohol namietat. V súdnej veci to však bol práve navrhovateľ (ako subjekt práva znalý), ktorý si inicioval uzavretie dohody a dal odporcovi podpísať ním vopred pripravený formulár, kde okrem dvojstranného právneho úkonu vo forme dohody o splátkach, ktorý dlžníkom zvyčajne prezentuje, vložil aj pre neho zjavne nevýhodný jednostranný úkon uznania záväzku. Z obsahu dohody je zjavné, že cieľom navrhovateľa bolo zabezpečiť si výhodnú právnu pozíciu pri

vymáhání dlhu, a nie ústretový prístup k spotrebiteľovi, keďže formulárové ustanovenia týkajúce sa splátok dlhu ostali nevyplnené.

Pri uzatváraní dohody o splátkovom kalendári a uznaní dlhu došlo k nekalej obchodnej praktike, ktorá bola v rozpore s požiadavkou odbornej starostlivosti a ktorá podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov. Umiestnenie textu o vedomosti premlčaného dlhu nasvedčuje tomu, že zo strany navrhovateľa došlo k porušeniu odbornej starostlivosti vo vzťahu k spotrebiteľovi, ktorá predpokladá osobitnú schopnosť a starostlivosť, ktorú možno rozumne očakávať od dodávateľa pri konaní vo vzťahu k spotrebiteľovi zodpovedajúca čestnej obchodnej praxi alebo všeobecnej zásade dobrej viery uplatňovanej v jeho oblasti činnosti.

V uvedených súvislostiach sa preto odvolací súd nemohol stotožniť s úsudkom súdu prvého stupňa, ktorý neakceptoval vznesenú námietku premlčania. Podľa názoru odvolacieho súdu sa totiž v prípade dohody o splátkovom kalendári a uznaní dlhu jedná o formulárovú dohodu, ktorou si spotrebiteľ zhoršil svoje zmluvné postavenie a uzatvorenie tejto dohody privodilo spotrebiteľovi značnú ujmu, čo je v rozpore s § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Samotný text dohody o uzavretí splátkového kalendára o uznaní záväzku je pre rozpor s dobrými mravmi, ako aj s kogentnými ustanoveniami spotrebiteľského práva, neplatná a tak nemôže požívať právnu ochranu.

K námietke navrhovateľa o nemožnosti vedľajšieho účastníka vzniesť námietku premlčania krajský súd poukazuje na znenie § 93 ods. 4 O.s.p., podľa ktorého v konaní má vedľajší účastník rovnaké práva a povinnosti ako účastník. Koná však iba sám za seba. Ak jeho úkony odporujú úkonom účastníka, ktorého v konaní podporuje, posúdi ich súd po uvážení všetkých okolností. Z uvedeného je zrejmé, že vedľajšiemu účastníkovi prislúchajú všetky práva a povinnosti v procese, z ktorých nemožno vylúčiť právo vzniesť námietku premlčania. Uvedené platí najmä v prípade vedľajšieho účastníka, ktorý poskytuje v rámci svojej činnosti ochranu spotrebiteľom podľa osobitného predpisu.

Stručné a nedostatočné odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa vôbec neposkytlo obraz o tom, či vôbec súd prvého stupňa hodnotil vec aj v kontexte spotrebiteľsko-právnej ochrany, ktorá skutočnosť bola dôvodom pre zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie, v ktorom bude súd prvého stupňa vychádzať z vysloveného právneho názoru.

Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 za, 0 proti.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.